

JEWISH TERRITORIAL ORGANIZATION.

A »territorialis mozgalom«, melyet *Zangwill*, a hírneves angol író, megindított és lankadatlan erélylyel vezet, egyre nagyobb hullámokat vet. A leküzdendő akadályok, melyek intra et extra muros emelkednek, természetesen nem mindennapiak, amint hogy a mozgalom sem mindennapi, de azért máris mutatkozik eredmény, amennyiben nem kevesebb mint négy terület — valamennyi az angol birodalom földje — vétetett vizsgálat alá abból a szempontból, hogy melyik volna alkalmas az Oroszbirodalomból kivándorló zsidó tömegek letelepítésére? Mint jelentettük, ezzel a kérdéssel a »földrajzi bizottság« foglalkozik, melynek öt tagja van és melynek élén *lord Rotschild* áll.

A kérdés felette nehéz és helyes megoldása nagy tanulmányozást és körültekintetést követel. Érthető tehát, hogy a probléma a lefolyt három hónap alatt a nyilvánosság előtt még nem került új stádiumba, de a munka szakadatlanul és angol erélylyel folyik. Az autonom alapon létesítendő telep minden eshetőség ellen való biztosítására külön szervezet van alakulóban, melynek feladata az lesz, hogy első sorban a »pionirek«-nek legalkalmasabb zsidó népelemeket válogassa ki és a többiek-ről megfelelőbb módon gondoskodjék. *Strauss Oszkár*, az Egyesült-Államok kereskedelmi minisztere, az JTO. egyik vezérembere és a »földrajzi bizottság« tagja, hivatalba lépése után külön üzenetet küldött a territorialismus vezetőihez, hogy szive az elnyomottaké marad és hogy ezentúl a mozgalmat fokozottabb mértékben fogja támogathatni.

Keresztény államférfiak és papok nagyobb számban csatlakoztak a mozgalomhoz, hogy az orosz-lengyel vándorzsidó aktuális problémája az ész és a szív egyaránt követelte emberi módon megoldassék. Nem kételkedünk benne, hogy az angol példa a kontinensen is hatni fog, mihelyt a »Jewish Territorial Organization« ismertesebbé lesz. Az államférfiak és emberbarátok, különösen azok, kik egy személyben mindkét csoporthoz számíthatók, csakhamar meg fognak győződni, hogy a határelzárás symptomatikus terápiájánál radikálisabb a baj végleges megszüntetése. Ezt egyaránt kívánja az államférfiui

bölcsesség és az általános humanizmus. Nagy, mondhatjuk világraszóló kérdéseknél, amilyenek megoldására a JTO. vállalkozik, el kell némulni minden kicsinyes érzésnek és gondolkozásnak, különösen a haragnak, amely mindig rossz tanácsadó.

A józan ész és a romlatlan érzés az a két alap, melyre Zangwill és nagynevű támogatói akciójukat alapítják és melyeknek segítségével sikerre vezetni remélik. A kivándorló zsidóknak együttes letelepítése oly kellően nem lakott területen, hol ők képeznék a lakosság zömét és hol többségük az ősfoglalkozásból élne, oly eszme, melyet az első sorban érdekeltek, a kivándorlók óriási lelkesedéssel fogadtak és melyet minden ember — fajra, vallásra, társadalmi állásra, politikai meggyőződésre való tekintet nélkül — magáévá tehet.

Tudjuk, hogy a gyűlölet széles köröket mértelyezett meg, de az JTO. akciója annyira a helyzet folyománya, hogy ellene még ez sem szólhat, hacsak nem tette szerencsétlen áldozatait teljesen vakká, hogy erősebb szót ne használjunk. Bármely oldalról tekintsük az autonom bázison felépítendő zsidó telep eszméjét, azt látjuk, hogy az egyetlen, amely nemcsak a közvetlenül érdekelteket, hanem a többé-kevésbé távolállókra is teljes mértékben kielégíti. Szerencsések voltunk közéletünk egyik köztisztelőben álló férfjának véleményét hallani, ki a szóban forgó nagy kérdést az ethika, sociológia és politika legmagasabb álláspontjából bölcs higgadtsággal világította meg és oda konkludált, hogy a territorialis mozgalom felkarolása emberi, felekezeti és hazafiui kötelesség. Százezrekről van szó, kik ártatlanul szenvednek, kiken segíteni kell és a mi fő, kiken közmegelegedésre segíteni lehet.

Ez a vélemény megszilárdította abbéli meggyőződésünket, hogy a minden jóért és nemesért lelkesedő magyar közönség, különösen a vallásos közösség révén első sorban érintett és kötelezett hazai zsidóság a territorialista akció támogatói közzé fog állani és úgy anyagi mint erkölcsi erejével elő fogja segíteni a nagy eszme megtestesülését. Mindezek alapján reméljük, hogy a megfelelő akció már legközelebb meg fog indulni a szerencsétlen áldozatok üdvére és a magyar szív dicsőségére.